

Με χρονική υστέρηση...

Ο μολογουμένως με καθυστέρηση, το ΤΕΕ αποφάσισε να προχωρήσει στην καταγραφή και ανάδειξη της ιστορίας του τεχνικού κόσμου της χώρας μας, μέσω του έργου, της δράσης και των μαρτυριών διακεκριμένων μελών του, που έχουν συμβάλει σημα-

βάζου του αρχείου που θα δημιουργηθεί στο ΤΕΕ και θα αξιοποιηθεί με πολλαπλούς τρόπους (εκδόσεις, ειδικά α-

του ΤΕΕ καλεί κάθε διπλωματούχο μηχανικό να συμβάλει στην προσπάθεια, με την αποστολή υλικού που

μη, αρχιτέκτων, αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΕΜΠ, Αθανάσιος Κονταξής, μηχανολόγος μηχανικός, Άρτεμις Βιδάλη, μηχανολόγος μηχανικός, Κατερίνα Τοράκη, χημικός μηχανικός, Ιωάννης Αντωνίου, ιστορικός και Γιώργος Καραλής, δημοσιογράφος.

Σε κάθε περίπτωση, όσο

Το ΤΕΕ καταγράφει το έργο των Ελλήνων μηχανικών

ντικά στην πρόοδο της επιστήμης και της τεχνικής, καθώς και στην ανάπτυξη του τόπου.

Πρόκειται, αναμφισβήτητα, για έργο δύσκολο και σύνθετο, αλλά, ταυτόχρονα εξαιρετικά χρήσιμο, που δεν μπορεί να υλοποιηθεί δίχως τη συμβολή των μελών του ΤΕΕ (και όχι μόνο). Το υλικό που θα συγκεντρωθεί -αντίγραφα δουλειάς, κείμενα, φωτογραφίες και προσωπική αφήγηση- θα αποτελέσει τη

φιερώνματα στο Ενημερωτικό Δελτίο, βάσεις δεδομένων, Internet), με στόχο την προβολή του επαγγέλματος στην κοινή γνώμη και την ανάπτυξη της αυτογνωσίας του κλάδου, κυρίως των νέων μηχανικών.

Σ' αυτό θα συμπεριληφθούν και τυχόν άλλες παράλληλες δράσεις του κάθε μηχανικού, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή πληρότητά του.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δ.Ε.

διαθέτει, αναφορικά με το προσωπικό του έργο, αλλά και να βοηθήσει με την υποδείξη άλλων μηχανικών που κατά την άποψή του θα έπρεπε να περιληφθούν στην καταγραφή.

Το έργο της συγκέντρωσης και πρώτης επεξεργασίας του υλικού ανατέθηκε σε ομάδα εργασίας, στην οποία μετέχουν οι: Γεώργιος Γκαζέτας, πολιτικός μηχανικός, καθηγητής του ΕΜΠ, Μαρία Καρδαμίτση - Αδά-

μπορούν και θέλουν να συμβάλουν σ' αυτή την προσπάθεια, θα πρέπει να απευθύνονται στη Διεύθυνση Επιστημονικής και Αναπτυξιακής Δραστηριότητας του ΤΕΕ (Κατερίνα Τοράκη), τηλ.: 210-3291.253, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: dscience@tee.gr.

Η αρχή των παρουσιάσεων γίνεται σήμερα, με αναφορά στο βίο και την πολιτεία του αρχιτέκτονα - πολεοδόμου Γρηγόρη Διαμαντόπουλου.

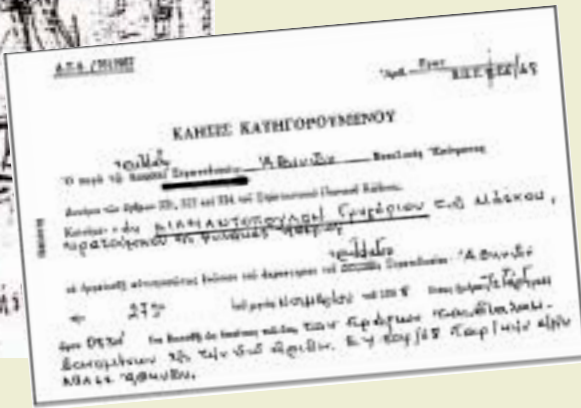

γραμματέας της ΕΠΟΝ του ΕΜΠ.

Το 1946 προσπάθησε να συνεχίσει τις σπουδές (γ' έτος), αλλά οι διώξεις και η εξορία στην Ικαρία («Καταφύγι» Αγίου Κήρυκου), δεν του το επέτρεψαν. Το '57, μετά από αλληπάλληλες συλλήψεις (Χριστούγεννα '47, μπλόκο από την Ασφάλεια στην κατοικία του το Μάρτιο του '48, σύλληψη στα Εξάρχεια μαζί με τους Παπουτσάκη και Φιλίνη το Νοέμβριο του '52, σύλληψη στον Πειραιά), έφυγε στο εξωτερικό, όπου συνέχισε και ολοκλήρωσε τις σπουδές Αρχιτεκτονικής

«Bauakademie» στο Βερολίνο (1961-1964) ασχολείται με έρευνα, θεωρία και πράξη, στο «Institut fuer Staedtebau, Prof. Schmidt Basel». Στα τέλη του '64 επαναπατρίζεται για λόγους «ανωτέρας βίας» (θάνατος του πατέρα του).

Στην Αθήνα δημιουργεί το «Κέντρο Πολεοδομικών και Αρχιτεκτονικών Μελετών» (ΚΕΠΑΜ) και ως ελεύθερος επαγγελματίας ασχολείται, κυρίως, με ειδικές αρχιτεκτονικές - πολεοδομικές - χωροταξικές - περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές. Θεωρώντας ότι σε επαγγελματική βάση οι μελέτες αυτές είναι μόνο η μία πλευρά της προσπάθειας για την αειφορική ανάπτυξη της πόλης, δίνει εξαρχής την ίδια σημασία και στην εξεπαγγελματική επιστημονική δραστηριότητα. Συμμετέχει ενεργά (από το 1965), στη δράση της ΕΜΟΚΑ («Εταιρεία Μελετών Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης»), η οποία οργανώνει σειρά διαλέξεων και δημόσιων συζητήσεων για την Αυτοδιοίκηση,

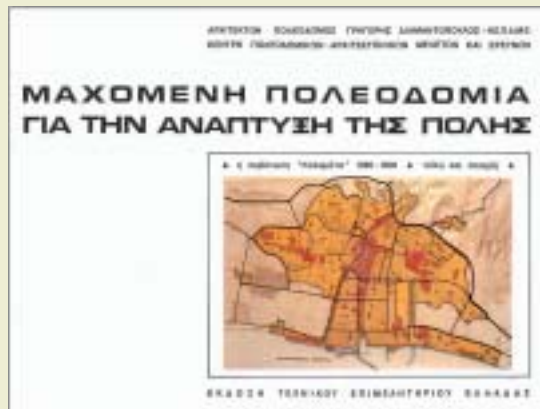
Η έκφραση «μαχόμενη πολεοδομία» προσδιορίζει την όλη παρουσία και δράση του Γρηγόρη Διαμαντόπουλου στον επαγγελματικό και εξεπαγγελματικό χώρο (σ.σ.: αυτά τα δύο ποτέ δεν ξεχώρισαν στην περίπτωση του). Την εφηύρε, την πολιτογράφησε, την υπηρέτησε στις δεκαετίες που πέρασαν, από τότε που τον έφεραν στον κόσμο ο Μόσχος (πολιτικός μηχανικός) και η Ελένη. Ακολούθησε το δρόμο του αρχιτέκτονα θείου του, αλλά πήγε πολύ μακρύτερα.

Με καταγωγή από τις Σπέτσες, γεννημένος στην Αθήνα (1923), μπήκε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ (1941), αλλά η φοιτητική περίοδος έμελλε να είναι εξαιρετικά ταραγμένη. Από τις πρώτες ημέρες των σπουδών, συμμετείχε ενεργά στην Εθνική Αντίσταση (ΕΑΜ ΝΕΩΝ - ΟΚΝΕ - ΕΠΟΝ), με συνέπεια αλληπάλληλες διώξεις από τους Γερμανούς κατακτητές και τους Έλληνες συνεργάτες τους. Τον Απρίλιο του '43 συνελήφθη α-

πό την «Ειδική Ασφάλεια» με επτά συμμαθητές του και εκ νέου το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου από τη «Γενική Ασφάλεια», εγκλείστηκε στις φυλακές «Χατζηκώστα» («Θάλαμος Β» θανατοποιοντών) για να υποστεί στη συνέχεια δίωξη από την Γκεστάπο (Μέρλιν). Αναγκάστηκε να διακόψει τις σπουδές (β' έτος), για να συνεχίσει οργανωμένα τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Το καλοκαίρι του '44 τον βρήκε στην Ελεύθερη Ελλάδα, ενώ το Σεπτέμβριο επέστρεψε στην Αθήνα, όπου εκλέχθηκε

Γρηγόρης Διαμαντόπουλος: Ένα πρόβατο έξω από το μαντρί...

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΚΑΡΑΛΗΣ

τα προβλήματα της πόλης κ.ά., με αποκορύφωμα, ίσως, τη συμμετοχή στην ομάδα πολεοδομικών - αρχιτεκτόνων - οικονομολόγων στο Ε' Αρχιτεκτονικό Συνέδριο (1966) όπου παρουσίασαν την «Ανάπλαση της Αθήνας», μετά από εντατική ερευνητική δουλειά για πάνω από ένα χρόνο.

και Πολεοδομίας στο Πολυτεχνείο της Βαϊμάρης - DDR: «Dipl. Ing.» «Hochschule fuer Architektur und Bauwesen» - πρώην Bauhaus. Ως επιστημονικός συνεργάτης στην

Στις 21 Απριλίου 1967 η χούντα τον συλλαμβάνει και τον στέλνει εξορία στη Γυάρο και κατόπιν στο Παρθένι της Λέρου (έως το 1971), αφού προηγουμένως (1969) δικάζεται και στο στρατοδι-

κείο. Στο διάστημα 1971-1974 αν και το ΚΕΠΑΜ εξακολουθεί να υφίσταται, οι δημόσιοι φορείς αποφεύγουν να του αναθέτουν μελέτες. Τα μέλη του συνεργάζονται για να επιβιώσουν με άλλες μελετητικές ομάδες. Ο Γρηγόρης Διαμαντόπουλος, επιστρέφοντας στην Αθήνα, συνεργάζεται με τη μελετητική ομάδα «Θ. Παπαγιάννης και Συνεργάτες».

Από το 1974 έως το 2006 επαναδραστηριοποιείται το ΚΕΠΑΜ (μετέπειτα ΚΕΠΑΜΕ), με έμφαση στις μελέτες για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που συνδυάζονται με πολεοδομική, κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική έρευνα έτσι, ώστε να υπάρχει δυνατότητα να υλοποιηθούν, ύστερα βέβαια από πολύπλευρο αγώνα. Είναι χαρακτηριστικό ότι για τις περισσότερες μελέτες συντάσσεται πριν, ως απαραίτητη προϋπόθεση, σε συνεργασία με το φορέα ανάθεσης, πρόγραμμα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, πάνω στο οποίο βασίζεται στη συνέχεια η μελέτη.

Παράλληλα με την επαγγελματική δραστηριότητά του, ο Γ.Δ. συνέχισε τη συνδικαλιστική, πολιτική, κοινωνική δράση του: επιστημονικές δημοσιεύσεις σε ελληνικά και ξένα περιοδικά, άρθρα και συνεντεύξεις σε εφημερίδες και στην TV, ενεργός συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια, συμπόσια, σε επιτροπές του Τεχνικού Επιμελητηρίου, του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων, παράδοση μαθημάτων στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο του Υπουργείου Πολιτισμού, κλπ.

Χερσώνος 3

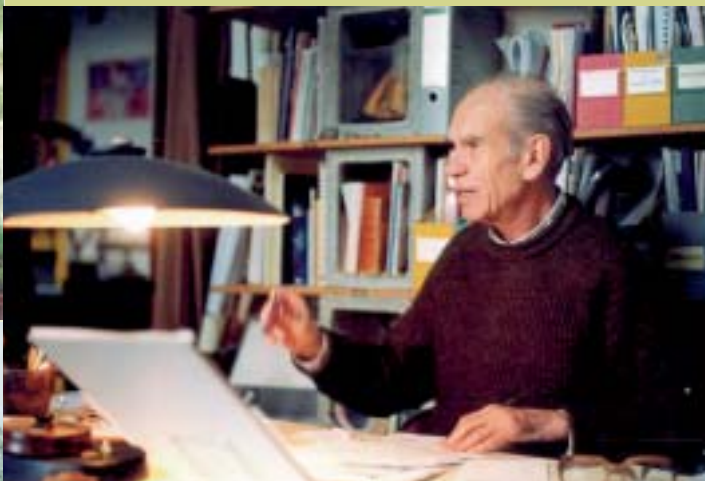
Με τα χέρια του –όπως και των συνεργατών του– ανακατασκευάστηκε το κτίριο της οδού Χερσώνος, όπου από το 1964 εγκαταστάθηκε και λειτουργήσε το Κέντρο Πολεοδομικών - Αρχιτεκτονικών Μελετών (ΚΕΠΑΜ). Από αυτό το κτίριο βγήκαν:

- 78 χωροταξικές - ρυθμιστικές

Νομαρχίες Απλωοακαρνανίας και Μεσσηνίας.

- 82 Ειδικές Αρχιτεκτονικές μελέτες, οι 32 για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και 3 για συνεταιρισμούς ή άλλους φορείς.

Σε κάθε περίπτωση πρωταρχική σημασία δίνεται στο συνδυασμό με κοινωνική - οικονομική - περιβαλλοντική έρευνα. Ιδιαίτερα πρέπει να ε-

μελέτες, οι 10 για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι 13 για Υπουργεία, οι 2 για Νομαρχίες, οι υπόλοιπες για συνεταιρισμούς ή άλλους κοινωνικούς φορείς.

- 87 πολεοδομικές μελέτες, οι 19 για δήμους, οι 8 για υπουργεία, οι 4 για νομαρχίες ή άλλους κοινωνικούς φορείς.

- 45 αρχιτεκτονικές - κτιριολογικές μελέτες, εκ των οποίων 12 για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, 1 για το Υπουργείο Δικαιοσύνης, 2 για τις

πισημανθούν τα ρυθμιστικά - χωροταξικά σχέδια: Θήβας (1966 - 72 και 1984), Ανατολικής Αθήνας (1965 και 1979 - 81, 1984 και 1993), Καλαμάτας (1980 - 1991), Μεσσηνίας (1980 - 1991), Περάματος (1980 - 1981), Πειραιά (1994 - 1998), Βασιλικού - Ερέτριας - Αμάρυνθου (1984 - 1988), Τρικάλων (1984 και 1993), Νομού Βοιωτίας (1997 - 1998), Χίου (1988 - 1993), Πάρου και Αντιπάρου (1992 - 1999).

Από τις εκδόσεις του ΤΕΕ κυκλοφορεί ένα λεύκωμα αφιερωμένο στο έργο και την προσωπικότητα του Γρηγόρη Διαμαντόπουλου. Πρόκειται για

για μια έκδοση στην οποία συνέβαλε αποφασιστικά ο ίδιος, καθώς με υπομονή και επιμονή (στοιχείο που τον διακρίνει, άλλωστε) επέλεξε το υλικό από έναν τεράστιο όγκο που σχηματίστηκε στα 45 δημιουργικά χρόνια του.

Το λεύκωμα αυτό θα παρουσιαστεί σε ειδική εκδήλωση στις 13 Ιανουαρίου στις 13.30 στη «Στοά του Βιβλίου».

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΣ

Ο Γρηγόρης Διαμαντόπουλος θεώρησε, εξ αρχής, ότι η Αρχιτεκτονική, καθώς και η Πολεοδομία (με την ευρύτητα φυσικά της έννοιας «πολεο-δομία» = δομή της πόλης) είναι λειτουργήματα. Πιστεύει ότι ο μελετητής, μπορεί να έχει τη συνείδησή του ήσυχη, όχι μόνο όταν νιώθει υποχρέωσή του να παλέψει σκληρά για την πραγματοποίηση των προτάσεων του (κατασκευάζοντας την πολεοδομία των Προεδρικών Διαταγμάτων - των ελαστικών προδιαγραφών - των ισχυ-

γελματική επιστημονική δραστηριότητα υποστηρίζει έμμεσα και προωθεί και την οικονομική επιτυχία της επαγγελματικής. Ασχέτως, επίσης, αν με τη σειρά της, η έντονη και υπεύθυνη επαγγελματική μελετητική δραστηριότητα δίνει στον αρχιτέκτονα - πολεοδόμο πιο δυνατά εφόδια για την πετυχημένη άσκηση της εξεπαγγελματικής δράσης (διαλέξεις, συνέδρια, δημοσιεύσεις, κριτικές επιτροπές, εκπροσωπήσεις, εκπομπές, διακρίσεις...).

Στη σύζευξη των «επαγγελματι-

στην επιμονή ότι η σωστή ανάπτυξη των πόλεων και η αναβάθμιση της ποιότητας διαβίωσης, εξαρτάται αποφασιστικά και από τον πολύπλευρο, επιστημονικά καλά εξοπλισμένο, αγώνα του Δήμου.

«Το όραμα τροφοδοτούσε το ρεαλισμό και αυτός ενίσχυε το όραμα»

Το όραμα της ΤΑ για προοπτική κοινωνικών μετασχηματισμών, το μετέφρασε η μελετητική ομάδα του

Η πιο αποτελεσματική εφαρμογή της «Μαχόμενης Πολεοδομίας», κατά τον ίδιο, ήταν η δεκάχρονη (1980 - '90) απασχόληση με τα πολεοδομικά προβλήματα της Καλαμάτας, καθώς και τα αποτελέσματα των σεισμών (1986 - 1990).

Η απόλυτα συνδεδεμένη λειτουργία των μελετητών αρχιτεκτόνων με τον τότε δήμαρχο Σταύρο Μπένο και τους συνεργάτες του, αποδεικνύει πως η έκφραση «μαχόμενη πολεοδομία» έχει ταυτιστεί με τη σύνδεση της Αυτοδιοίκησης και

«Παντρεύοντας» τη δουλειά με το λειτουργήμα

ρών συμφερόντων - των ρουσφετολογικών απαιτήσεων), αλλά και όταν συνηθίσει να μάχεται γι' αυτά που πραγματικά πιστεύει: και με τις έρευνες και τις δημόσιες συζητήσεις και τις εκθέσεις και με τις δημοσιεύσεις και τις ημερίδες και με τα συνέδρια και με τους διαγωνισμούς και με τις βραβεύσεις και με... τις αποτυχίες, με στόχο την ικανοποίηση της ζωής του ανθρώπου.

Ο ίδιος υπογραμμίζει ότι δεν

κάνει «εξεπαγγελματικών» εκδηλώσεων, όπως υποστηρίζει, διαμορφώθηκαν οι απόψεις, οι αρχιτεκτονικές και πολεοδομικές αντιλήψεις, οι επιστημονικοί κοινωνικοί στόχοι, μια κάποια κοινή φιλοσοφία ανάμεσα στα μέλη του ΚΕΠΑΜΕ. Η αγαστή συνεργασία των μελών της ομάδας για τον καθορισμό, π.χ., της «αειφορικής ανάπτυξης», της «ουσιαστικής αυτοδιοίκησης», του «πραγματικού συμφέροντος» του

ΚΕΠΑΜΕ σε πολεοδομικό όραμα για ισότιμη και δίκαιη εξυπηρέτηση όλων των κατοίκων από τις κατοικίες, τον κοινωνικό εξοπλισμό, την τεχνική υποδομή, την κυκλοφορία, σε όραμα για προσφορά δυνατοτήτων υψηλότερης ποιότητας ζωής και, τέλος, σε συγκεκριμένα σχέδια και προγράμματα. Σε τελική ανάλυση, το όραμα δεν είναι συνώνυμο της ουτοπίας. Είναι η τελική «εικόνα», που παρουσιάζει με ενάργεια

πρέπει, φυσικά, να ξεχνάμε πως, παρ' όλο που τα όρια μεταξύ «επαγγελματικής» και «εξεπαγγελματικής» δραστηριότητας είναι συχνά δυσδιάκριτα, υπάρχει μια βασική ειδοποιός διαφορά: η εξεπαγγελματική δραστηριότητα είναι μη κερδοσκοπική (non profit), ενώ η επαγγελματική πρέπει να φέρνει κέρδος, να είναι και «κερδοσκοπική» (με την καλή έννοια), για να αντιμετωπίζονται οι αμοιβές των μελετητών, καθώς και τα γενικά και ειδικά έξοδα. Ασχέτως αν στην πράξη η εξεπα-

κατοίκου (και όχι αυτού του «συμφέροντος» που του έμαθε η σημερινή κοινωνία να πιστεύει), της «μαχόμενης πολεοδομίας» (και όχι της «πολεοδομίας του συρταριού»), δεν οφείλεται μόνο στα σημερινά μέλη της, αλλά στους συνεργάτες αρχιτέκτονες - πολεοδόμους και επιστημονικές άλλων ειδικοτήτων (συγκοινωνιολόγους - στατικούς - οικονομολόγους - περιβαλλοντολόγους - νομικούς - κοινωνιολόγους - μηχανολόγους, υδραυλικούς, γεωπόνους, υγιεινολόγους...). Φυσικά και

το όφελος που θα προκύψει για την ποιότητα της καθημερινής ζωής. Στην τελική αυτή «εικόνα» θα τείνουμε ασυνείδητα. Όμως, ποτέ δεν τη φτάνουμε, απλώς την προσεγγίζουμε βήμα βήμα, υποστηρίζει ο Γρηγόρης Διαμαντόπουλος. Το όραμα προσαρμόζεται και βελτιώνεται καθ' οδόν, έτσι ώστε στο τέλος να είναι, ίσως, κάπως αγνώριστο, σε σχέση με αυτό που ξεκινήσαμε. Αλλά, θα είναι το σωστό όραμα, γιατί πέρασε από τη φωτιά της καθημερινής πραγματικότητας.

του αγώνα του αρχιτέκτονα για τον άνθρωπο.

Στην Καλαμάτα

Η «Πολεοδομική Μελέτη Καλαμάτας» είχε ήδη ολοκληρωθεί, εγκριθεί και δημοσιευτεί, όταν (το Σάββατο 13 Σεπτεμβρίου 1986) ισχυρός σεισμός μεγέθους 6,2 Ρίχτερ έπληξε την πόλη της Καλαμάτας. Ήταν 8 και 24' το βράδυ. Δύο μέρες αργότερα, στις 15 Σεπτεμβρίου, ενώ η πόλη δεν έχει συνέλθει ακόμα από το σοκ, ισχυρός μετασεισμός 5,4 Ρίχτερ αποτελειώσει

ό,τι άφησε ο πρώτος.

Η οπωσδήποτε αναγκαία, θεωρητικά, μετά από κάθε σημαντικό σεισμό, αυστηρή αναθεώρησή της, δεν οδήγησε σε καμιά άξια λόγου διόρθωση. Γιατί (χωρίς να το ξέρουν οι μελετητές...) είχαν πραγματοποιήσει την πολεοδομική αντισεισμική θωράκιση της πόλης!

Αναφερόμενος επιγραμματικά στο επιτυχημένο αποτέλεσμα της Καλαμάτας, ο Γρηγόρης Διαμαντόπουλος επισημαίνει:

«Η άριστη, εγκάρδια, αποτελεσματική, διαρκής συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τη μελετητική ομάδα: μαζί εξασφαλίσαμε τις "σωστές"

«Η εφαρμογή από την τότε Δημοτική Αρχή των προτάσεων του Ρυθμιστικού Σχεδίου, πολύ προτού αυτό "πάρει τη βούλα" και δημοσιευτεί στο ΦΕΚ».

«Η πολιτική βούληση του τότε Δήμου: εξασφάλιση δημοτικής γης για τον κοινωνικό εξοπλισμό, χωρίς προσφυγή στις απαλλοτριώσεις, μια και δεν υπήρχε δεκάρα. Ο Σταύρος Μπένος, που δε φοβήθηκε να χάσει ψήφους, εφάρμοσε την "αντιδημοτική" (όχι όμως "αντιλαϊκή") διάταξη του Ν.1337/83 για "εισφορά γης", χωρίς να νοιαστεί για τις ψηφοθηρικές μεθόδους άλλων και τελικά πήρε στις επόμενες εκλογές 65% (ενώ τα πολιτικά κόμματα που τον υπο-

Με τα μάτια «τρίτων»

«Το πολεοδομικό και αρχιτεκτονικό έργο του Γρηγόρη Διαμαντόπουλου είναι επέκταση του κοινωνικού του έργου. Από νέας ταυτίζει τη ζωή του με το κοινωνικό γίνεσθαι, στοιχείο που σφραγίζει την αρχιτεκτονική και πολεοδομική του παρέμβαση, ερμηνεύοντας στο χώρο αξίες, χέρι χέρι με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, για τη ζωή του κατοίκου και την αειφορική ανάπτυξη, στοιχεία που χαρακτηρίζουν το έργο του με τον δόκιμο όρο της μαχόμενης πολεοδομίας. Αναγνώριση αυτού του έργου το σημαντικό διεθνές βραβείο «Σχεδιασμός και Πρόγραμμα Ανάπτυξης - Καλαμάτα - πόλη + σεισμός». Δουλεύει με εύκολα περάσματα από τις διάφορες κλίμακες του χώρου από το κτίριο ως την πόλη (κτιριολογικές μελέτες, μελέτες διαμόρφωσης μεγάλων υπαίθριων χώρων, πολεοδομικές μελέτες) αλλά και ως τον εξωαστικό χώρο (χωροταξικές, περιβαλλοντικές μελέτες) δίνοντας στην Αρχιτεκτονική την ολοκληρωμένη της διάσταση, προωθώντας την ως επιστήμη διά της συνεχούς έρευνας την οποία ενσωματώνει στη μελέτη».

Σε Γενική Συνέλευση του ΣΕΓΜ

«Στην πόλη της Καλαμάτας ο Γρ. Δ. κατάφερε να εφαρμοστεί το ΡΣ της πόλης, και το πολεοδομικό του "πιστεύω": Να βρίσκεται ο κάτοικος στο επίκεντρο κάθε λειτουργίας της πόλης. Ο κοινωνικός εξοπλισμός, οι τόποι εργασίας και τα δίκτυα τεχνικής υποδομής να εξυπηρετούν ισότιμα όλους τους κατοίκους. Να προστα-

τεύεται και να δημιουργείται δυναμικά το πράσινο. Να δίνεται προτεραιότητα στη δημιουργία εξοπλισμένων ελεύθερων χώρων. Να προστατεύεται η εθνική και πολιτιστική μας κληρονομιά. Να σφρηλατείται η πολεοδομική αντισεισμική θωράκιση της πόλης». Η ευρύτατη αλληλοκατανόηση και συνεργασία έδωσε στην Καλαμάτα τις εξής πρωτιές: την πλήρη εφαρμογή του ΡΣ σε ελληνική πόλη, την εφαρμογή αντισεισμικής πολεοδομικής θωράκισης και τη δημιουργία του πρώτου θεματικού πάρκου αναψυχής στην Ελλάδα: του Δημοτικού Πάρκου των Τρένων... Το πάθος του για τη λεπτομέρεια κάθε δουλειάς, το «σπιτικό» περιβάλλον εργασίας στη Χερσόνησο -σε κάθε δωμάτιο «φιλοξενείται» ένα θέμα από μια περιοχή-, οι χαρακτηριστικοί τόμοι του ΚΕΠΑΜΕ με την πάντα πλούσια εικονογράφηση για κάθε μελέτη, είναι μερικές ακόμα πινελιές της εικόνας του και του τρόπου που δουλεύει, ακολουθώντας πάντα το ότι «μόνο η ιερή συμμαχία μιας αγωνιστικής ΤΑ με μια Μαχόμενη Πολεοδομία μπορούν να δια φωτίσουν, να πείσουν, να πραγματοποιήσουν».

Όλγα Σελλά - ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (13.1.1996)

λύσεις, μαζί βρήκαμε τρόπους να εφαρμοστεί παλικαρία στο ΡΣ, αποφεύγοντας τις τρικλοποδιές, μαζί... φάγαμε ξύλο».

«Τα πολύχρωμα σχέδια δεν ήσαν "άσκηση επί χάρτου", αλλά "παράταξη μάχης πάνω στο έδαφος της πόλης"».

«Δέκα χρόνια τα ίδια άτομα, πριν και μετά τους σεισμούς, αντιμετώπιζαν με πάθος το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό της αειφορικής ανάπτυξης της πόλης, σε μια κυλιόμενη ελικοειδή πορεία, από το γενικό στο ειδικό και αντίστροφα».

στήριζαν διέθεταν συνήθως μόλις το 45% των ψηφοφόρων!)).

«Πραγματική συμμετοχή των δημοτών, δηλαδή, υπεύθυνη πληροφόρηση για το τι προτείνεται να γίνει, τι επιδιώκεται, ποιες είναι οι δυσκολίες που θα υπάρξουν και ποια τα οφέλη που θα προκύψουν».

Για όλους αυτούς τους λόγους απονεμήθηκε, τελικά, στην «περίπτωση Καλαμάτας» το «Βραβείο Αστικού Σχεδιασμού» της ΕΟΚ και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πολεοδομικών, το 1991.